

KAMMARRÄTTEN

RÄTTSFALL

Statlig myndighets erläggande av restavgift med anledning av för sent redovisad skatt.

Riksräkenskapsverket (Rrvk) har den 24 jan. 1955 med stöd av 58 § 2 mom. andra st. UF — enligt vilket författningssrum ämbetsverket äger att, i den mån så påkallas, meddela särskilda föreskrifter i fråga om befrielse från skyldighet att erlægga restavgift — föreskrivit i huvudsak följande.

Befrielse från *hela* restavgiften må meddelas

a) när skatt, till vilken restavgiften hänför sig, enligt bestämmelserna i UF avkortas, eller, vid nedsättning av eller befrielse från slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt, restitueras;

b) när skatt inbetalats inom föreskriven tid, men på grund av tillfälligt förbiseende, annorledes än i föreskriven ordning; samt

c) när skatt inbetalats för sent men giltig ursäkt för dröjsmålet visats.

I fall som avses under a) torde befrielse kunna meddelas utan särskild framställning från den skattskyldige. Har restavgift erlagts endast för viss del av skattebelopp och avser restitution icke hela skattebeloppet, skall stadgandet i 69 § 2 mom. andra st. tredje att-satsen UF äga motsvarande tillämpning.

Som giltig ursäkt enl. c) må kunna godtagas ex-vis sjukdom eller olyckshändelse av sådan art, att vederbörande skattskyldige eller arbetsgivare får anses ha varit urståndsatt att i rätt tid fullgöra sin inbetalning, liksom annan härmed jämförlig omständighet väsentligen utanför vederbörandes rådighet. Giltig ursäkt bör vidare anses föreligga, om dröjsmålet med betalningen har sin grund i felaktigt förfarande av debiterings- eller uppbördsmyndighet. Att i fall som avses i 37 § UF debetsedel icke kommit den skattskyldige tillhanda kan dock i regel icke föranleda befrielse från restavgift, detta med hänsyn till paragrafens anvisning om anmälan om dylikt förhållande till den lokala skattemyndigheten. Sjukdom eller olyckshändelse i annat fall än nyss sagts kan icke godtagas som giltig ursäkt för dröjsmål med betalning, även om den betalningsskyldige företer läkarintyg eller visar, att han vistats på sjukhus. Betalningsoförmåga kan självfallet icke heller tjäna som giltig ursäkt i detta sammanhang.

Befrielse från *del* av restavgiften må efter framställning meddelas, då skatt inbetalats för sent och förseningen beror på tillfälligt förbiseende eller eljest på oaktsamhet, som må betraktas som endast ringa, och restavgiften med hänsyn till sin storlek icke kan anses rimlig i förhållande till försummelsen.

Förutsättningar för sådan befrielse torde, försåvitt anledning saknas att antaga att inbetalningen uppsåtligen fördröjts, i allmänhet böra anses föreligga, när skatten inbetalats före uppbringningsmånadens utgång. Vid inbetalning senare än under uppbringningsmånaden torde däremot förseningen böra anses orsaka av omständigheter, som kunna motivera delbefrielse från restavgift, endast om den betalningsskyldige veterligen icke tidigare låtit försening komma sig till last. I sist berörda fall är det uppenbarligen en förutsättning för befrielse, att inbetalning sker så snart den betalningsskyldige uppmärksammat förseningen och följaktligen senast i omedelbar anslutning till att förfrågan eller krav framställes.

Delbefrielse synes lämpligen böra avvägas så att restavgiften begränsas till en procent av den för sent erlagda skatten, dock, i förekommande fall för samtidigt inbetalda skatteposter tillhoppa, i regel lägst 100 kr. Avser restavgiften skattebelopp överskjutande 50.000 kr, torde den vid delbefrielse i allmänhet kunna begränsas till 500 kr. Då restavgiften icke överstiger 100 kr, torde delbefrielse i regel icke böra komma i fråga.

Befrielse från restavgift torde böra meddelas, vad angår skattskyldig av länsstyrelsen i det län, där skatten debiterats, och vad angår arbetsgivare av länsstyrelsen i det län, där arbetsgivarens hemortskommun är belägen. Med hemortskommun förstås i detta sammanhang den kommun, där arbetsgivaren i förekommande fall skall vara registrerad enl. 50 § tillämpningskungörelsen till UF. Är skatten föremål för indrivning i annat län, må ansökan om befrielse kunna inges till länsstyrelsen i detta län, som efter erforderlig utredning har att vidarebefordra

den till länsstyrelsen i förstnämnda län.

I detta cirkulär meddelade föreskrifter gälla, i tillämpliga delar, även i avseende på annan skatt än skatt, varom i UF sägs, i den mån sådan skatt skall indrivnas enl. bestämmelserna i UF.

1. Med inbetalning till vederbörande uppbringningssektioner av preliminärskatt för vissa befattningshavare, vilka skattebelopp å tillhoppa omkring 10.000 kr förfallit till betalning vid tredje och fjärde uppbringningsterminerna 1958 (den 7—14 juli och den 6—13 sept.) hade hos en militär stab försening råkat uppstå, så att beloppen guldits först den 8 okt. s. å.

Sedan med anledning härav staben blivit anmanad att å de debiterade restförda skattebeloppen gälda restavgift, inkom staben till vederbörande myndigheter med ansökan om befrielse från dyl. avgift.

I den 6 resp. den 20 nov. 1958 meddelade resolutioner biföllos ansökningarna sålunda, att staben befriades från skyldighet att å ifrågavarande skattebelopp erlagga restavgifter till den del restavgifterna överstego en procent av respektive skattebelopp.

Häröver besvarade sig staben hos KR under yrkande om helt efterskänkande av berörda restavgifter. Till stöd härför anfördes bl a följande. När skattsedlarna i början av år 1958 anlät till staben, hade erforderliga handlingar för utbetalning av första och andra uppbringningsterminernas skatter genast utskrivits av vederbörande skrivbiträde. Dessa utskrivningar i ett särskilt tidigt skede hade utförts av den anledningen att skrivbiträdet vid tidpunkten för skatternas förfallotid icke skulle vara i tjänst. Dessa terminers skattebe-

lopp hade också punktligen blivit betalda. Efter sin återkomst från tjänstledigheten — varunder biträdet avlagt studentexamen — hade arbetsuppgifterna ökat och även ombyte av befattningshavare skett på posten som närmaste chef för biträdet. Såväl den långa bortovaron, varunder för den speciella tjänsten orutinerad personal handhaft bitrådets åligganden, som en ny chefs tillträde hade medfört en extra arbetsbörda för biträdet under de närmaste månaderna, vilket haft till följd att biträdet misstagit sig och trott, att även handlingar för tredje och fjärde uppbördsterminerna blivit uppgjorda och skatteutbetalningar följaktligen automatiskt blivit verkställda. Ifrågavarande skrivbiträde, som hade placering i en så låg lönegrad som nr 7, hade dokumenterat sig såsom en utomordentligt samvetsgrann, plikttrogen och pålitlig person, varför det aktuella fallet helt måste ha orsakats av för stor arbetsbelastning efter en ansträngande examensperiod.

I avgivna förklaringar avstyrktes bifall till besvärerna, när staben icke visat giltig ursäkt för dröjsmålet.

Genom utslag den 18 nov. 1959 yttrade KR att, när sådana särskilda omständigheter icke visats föreligga, vilka för vederbörande för skattebeloppens behöriga inbetalning ansvariga kunde föranleda befrielse från skyldighet att erlagga restavgift, funne KR icke skäl att göra ändring i överklagade resolutionerna.

2. I egenskap av rektor vid en statlig skola hade en person — här kallad X — att svara för skolans medelsförvaltning. Bestyret med uppbörden av preliminärskatter för den vid skolan anställda personalen ingick normalt i åliggandena för den å rektorsexpeditionen anställda kon-

toristen, varvid dock vederbörliga handlingar underskrevos av X efter erforderlig kontrollgranskning.

Enligt av postverkets skatteavdelning företagen utredning hade det skattebelopp, som bort inkomma till postanstalt senast den 19 maj 1958, bokförts av postgirokontoret först den 21 s. m. Skatteanvisningar, lydande å tillhopa 60.750 kr, hade inkommit till postanstalt den 20 maj.

Med anledning av vad sålunda förekommit utfärdades betalningsanmaning, avseende restavgift med 2.430 kr.

Hos ÖÄ ansökte X härefter om befrielse för skolan från ifrågavarande restavgift. Till stöd härför anförde X i huvudsak följande: X vore visserligen skolans redogörare men hade det i praktiken icke funnits någon möjlighet för honom att under pågående termin ombesörja alla rutingöromålen av kameral natur. Sedan den 1 april hade kontoristtjänsten varit vakant. Kompetent vikarie hade kunnat erhållas endast under tiden 1 april—5 maj samt 22—31 maj. Därutöver hade X varit hänvisad att sköta arbetet å rektorsexpeditionen med tillfällig skrivhjälp. Anhopningen av rektorsgöromålen hade under maj månad varit kraftig. På grund härav hade X icke i tid observerat, att inbetalning av skatt icke skett inom föreskriven tid utan hade en försening om två dagar blivit följden. Det inträffade måste anses vara en rent tillfällig företeelse. Då medlen ifråga övergångsvis varit inestående på skolans postgirokonto för statsverkets räkning i stället för på vederbörligt skattepostgirokonto, kunde emellertid någon förlust genom förseningen icke anses ha åsamkats statsverket.

Såsom yttrande över ansökningen anförde uppbördsverket, att verket med hänsyn till vad X uppgivit och under åbe-

KÄLLSKATTEN

Inbetalning av källskatt för "marginalarbetskraft".

Ett företag, som bedrev byggnadsrörelse och sysselsatte i medeltal 1.100 arbetare och 140 tjänstemän, ägde vid uppbörd av innehållen preliminär skatt tillämpa s k summarisk redovisning. Detta redovisnings sätt sammanhängde med att rörelsen i viss utsträckning bedrevs med s k marginalarbetskraft, vilken utgjordes av arbetare, som ambulerade mellan olika arbetsgivare och på grund därav (mer eller mindre frivilligt) endast periodiskt voro sysselsatta. Därvid hann icke alltid en dyl. arbetare överlämna sin debetsedel till företaget. Därigenom kunde skatteredovisning icke ske — som eljest vore fallet — å postgirokonto nr 301 utan i stället å konto nr 300 (centrala skattekontot).

Fyra skattebelopp å tillhoppa 2.968 kr, avseende innehållen prel. A-skatt för en arbetare, tillhörande ovannämnda kategori, hade av företaget bort redovisas vid uppbördsterminerna under tiden maj—nov. 1957 men först den 13 jan. 1958 hade företaget guldit beloppet, nämligen genom insättande å centrala skattekontot.

Sedan vederbörande uppbördssektion på grund härav tillställt företaget betalningsanmaning avseende restavgift med 118 kr, ansökte företaget om befrielse från berörda avgift, vilken ansökan emellertid genom resolution av den 28 nov. 1958 avslogs.

Häröver besvarade sig företaget hos KR. Till stöd för sin talan anförde företaget bl a följande. För att utnyttja alla möjligheter att konkret med debetsedels-

ropande av innehållet i Rrvks (ovan refererade) cirkulär av den 24 jan. 1955 samt då redovisningen verkställdes före utgången av ifrågavarande uppbörds månad icke hade något att erinra emot att den påförda men ännu ej erlagda restavgiften reducerades till 607 kr.

Genom resolution den 23 okt. 1958 beslöt ÖÄ att med stöd av 58 § 2 mom. UF samt av Rrvk på grund av nämnda författningsrum andra st. meddelade särskilda föreskrifter på det sätt bifalla ansökningen, att restavgiften nedsattes till nämnda belopp, 607 kr, motsvarande i avrundat tal en procent av skattebeloppet.

I besvär hos KR fullföljde X den hos ÖÄ förda talan i vad densamma icke bifallits.

Genom utslag den 4 nov. 1959 resolve- rade KR att, när omständigheterna i målet finge anses giva vid handen, att den försenade inbetalningen skäligen icke kunde läggas rektor eller annan vid skolan anställd till last, ävensom att särskilda medel för bestridande av restavgift icke stode till skolans förfogande, funne KR skäligt att, med undanröjande av ÖÄ:s resolution, befria skolan från skyldighet att erlagga ifrågavarande restavgift.